

ОСТАННІМИ роками в засобах масової інформації все частіше з'являються повідомлення про лікаря, народного цілителя Євгена Товстуху, створений ним фітоцентр в Яготині, що на Київщині, де він мешкає. І ось нещодавно в одній з грудневих передач УТ-2 показало документально-публіцистичний фільм «Україна Євгена Товстухи». Закономірно, не міг пропустити її, як і попередні передачі і публікації в газетах про нього. Адже Євген Степанович на початку 60-х років працював у нас лікарем, старші за віком гоштанці добре

просто якась данина моді. Через мистецтво, народознавство, говорить Євген Степанович, глибше прилучаєшся до медицини, все це допомагає краще зрозуміти душу народу, вплив природи на здоров'я людини. Заради цього пішки обійшовши не всю Україну, заради цього наражався на неприємності. Та ще й які! Багато чого тоді було під забороною. За свої погляди на історію, літературу, якщо вони суперечили офіційним, і навіть заняття народною медициною, котра сьогодні завдяки подвижності таких, як Товстуха, набу-

молоді, здібні кадри з неабияким творчим потенціалом і бажанням працювати на совість, створили міцний позапартійний актив дописувачів, з нього виділилась незалежна група літераторів-початківців. До речі, вона й започаткувала випуск літературно-мистецької сторінки «Веселка», котра й нині має своє місце в «Рідному краї».

Так ось. Все частіше з'являються і публікації за підписом лікаря Товстухи. Лаконічна проза свідчить про непересічний талант її автора. Назву дещо з надрукованого в

огляд на газету, надісланий каналами спецз'язку. (Таємниці. Бережи, Боже, аби хтось сторонній не прочитав). Озаглавлений він «Редактор в темних окулярах». Звинувачували мене за велику кількість критичних матеріалів; за поверховий відбір літературних публікацій, внаслідок чого з'являються твори песимістичні, безідейні, котрі суперечать нашій дійсності. Як приклад, наводився вже вище згаданий етюд «Море». Скільки разів перечитав його тоді, і навіть зараз, більш як через 30 років, нічого ідейно-ворожого в ньому не можу знайти не лише для комуністичної формації, а й для будь-якої, котрі були до нас і будуть після нас. Це просто художній опис похмурого розбухаючого моря, філософське сприйняття його автором. І тому ж огляді нищівній критиці піддавалась ще одна новела. На жаль, забув її назву та й перед написанням цього матеріалу не знайшов її у підшивках і тому назву її умовно «Хлопчик і сонце». Надзвичайно сильна річ. Інвалід війни на милицях грається з хлопчиком на сонячному лузі. Трагічно закінчується ця гра для старого солдата, цікаве філософське сприйняття світу в нього в останні хвилини життя.

Словом, мені, як редактору, довелося давати пояснення щодо ідейної спрямованості газети. І не раз. Про деякі випадки забув. А про літературні вправи Товстухи пам'ятаю. І задоволений з того, що хоч невелика частина його творів побачила світ на сторінках гоштанської газети.

Євген ПЛАХОВ.

ПРО ЩО НАГАДАВ ФІЛЬМ

пам'ятають середнього зросту, з густим чубом і пронизливим поглядом молодого спеціаліста — тоді в малонаселеному містечку кожна нова людина була на виду. Впізнаю на екрані героя фільму. 30 років, що минули, мало змінили зовнішність, манеру його мови, хіба що деяка сухорлявість, неквапність засвідчують про вік.

Багато води сплигло відтоді. Нелегкий шлях до визнання пройшов Євген Товстуха, гірку долю переслідувань зазнав він, згодом автор роману про Миколу Лисенка, низку інших художніх творів, зрештою, наукових праць, котрі уславили його ім'я. Серед них «Як зупинити смерть», «Українська народна медицина», підручник по фітотерапії. Займався і нині займається живописом, народознавством, досліджував етнос українського народу, вивчав його нелегку історію.

Різноманітність інтересів — не дилетантство чи

ла визнання і повного громадянства. Словом, став, за висловом тодішніх можновладців, «нещасним дисидентом».

Сьогодні можна з певністю сказати, що Євген Степанович в роки так званої «відлиги» був близьким до «шестидесятників» по вільномудству, поглядах, коли розквітчала свідомість вимувувала по-новому сприймати і оцінювати життя. Згадане знаходить чіткий відбиток в його позалікарській діяльності, любительських, на перший погляд, літературних вправах, громадсько-політичних інтересах.

Так про що ж мені нагадав фільм?

1962-го року в результаті чергових реформ і експериментів у Гошці розпочала виходити на Гошчанський, Острозький і Корсенький райони міжрайонна газета «Радянське життя», яка мала обласне підпорядкування. Виходила 4 рази на тиждень високим, як на той час, тиражем. Підібралися

1962—63 рр. Етюди «Море» і «На виклику», новели «Темної ночі», «Просте речення» і «Тамара», оповідання «Черговий» і «Віра» та багато інших. Вони пройняті тонкою психологією людської душі, відображають сприйняття світу автором, благородну працю медиків і знаходили позитивні відгуки багатьох читачів. На жаль, не в усіх...

Недовго тривала «відлига» як в літературно-мистецькому, так і громадсько-політичному житті в цілому. Деяке послаблення змінилось закручуванням гайок. Посилився контроль за роботою. Скільки його було, офіційного і неофіційного, видимого й невидимого! Відчув його і на своїй редакторській шквірі.

Не думав-не гадав, що деякі літературні вправи Євгена Товстухи виявляються «крамольними» з точки зору деяких обласних ідеологів. (Так потрібно було комусь). Свідчення цьому — закритий

